

Høringsnotat vedrørende udkast til vejledning om boringsnære beskyttelsesområder (BNBO)

Udkast til vejledning blev sendt i ekstern høring den 18. juni 2024 med frist for afgivelse af høringssvar den 18. august 2024.

Miljøstyrelsen har modtaget høringssvar fra 16 kommuner, virksomheder og organisationer.

Høringssvarene kommer fra Ålborg Kommune, Hedensted Kommune, Horsens Kommune, Odense Kommune, Odsherred Kommune, Roskilde Kommune, Favrskov Kommune, Danske Regioner, KL, HOFOR, Bæredygtigt Landbrug, Landbrug og Fødevarer, Banedanmark, Danske Vandværker, Dansk Planteværn og DANVA.

Høringssvar fra Favrskov Kommune er kommet ind efter høringsfristen, Miljøstyrelsen har valgt at tage det med i betragtning.

I det følgende gennemgås høringssvarene og Miljøstyrelsen bemærkninger hertil fremgår i kursiv. Høringssvarene er tematiseret og er kun gengivet i uddrag. For den fulde tekst henvises til de fremsendte høringssvar, som kan ses på høringsportalen.

Rollefordeling mellem vandforsyninger og kommune i forbindelse med frivillige aftaler

KL skriver i deres høringssvar, at der er et behov for at præcisere rollefordelingen mellem vandværker og kommune, særligt i forhold til frivillige aftaler.

Danske Vandværker mener ikke, at det fremgår af vejledningen at vandværkerne spiller en rolle i opgaven med at indgå frivillige aftaler.

DANVA mener, at aftaler indgået mellem lodsejer og kommunen udgør en speciel problemstilling, og efterspørger at få beskrevet, hvad der er vandværkernes rolle ved indgåelse af disse aftaler.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Både kommunen og vandforsyningen kan i henhold til vandforsyningslovens § 13 f indgå en frivillig aftale med lodsejer.

Udgangspunktet er, at den almene vandforsyning skal forsøge at indgå aftale med ejeren eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom. Kommunen skal som udgangspunkt dermed kun tilbyde aftaler, hvis den almene vandforsyning ikke har tilbudt en aftale. Kommunen bør dog overtage aftaleprocessen i de tilfælde, hvor den almene vandforsyning ikke har ressourcerne til at drive processen.

Det er kommunernes pligt at sikre, at der gennemføres en indsats mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for sårbare BNBO, jf. miljøbeskyttelseslovens § 24 a. Pligten består i at give påbud/forbud, hvis der ikke kan opnås en frivillig aftale. Påbud/forbud er kun muligt, hvis frivillig aftale forinden er forsøgt og ikke fundet mulig. Kommunen skal derfor sikre sig, at lodsejer er blevet tilbudt en aftale, enten af vandforsyningen eller kommunen selv, inden påbud/forbud udstedes.

Rollefordelingen vil blive præciseret i vejledningen.

Favrskov kommune mener, at det er uklart om en frivillig aftale er en forvaltningsafgørelse. Kan kommunen gøre indsigelse imod en aftale og erstatningens størrelse?

KL bemærker, at det må forudsættes at kommunen, hvis den indgår en frivillig aftale med en lodsejer til fordel for vandværkets forbrugere, og derfor kan påbyde vandforsyningen at betale en erstatning til lodsejer, over for vandværket kan argumentere for, at aftalen er til fordel for vandværkets forbrugere.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Det følger af erstatningsbestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 64 e, stk. 1, at erstatninger afholdes af de brugere af vandet, der har en fordel af påbuddet eller forbuddet, dvs. de forbrugere der opnår en beskyttelse ved indsatsen. Af denne årsag er vandforsyninger også pligtig til at betale de erstatninger, der aftales mellem lodsejer og kommunen.

Erstatningerne aftalt mellem lodsejer og kommunen skal sendes i høring hos vandforsyningen. Frivillige aftaler er dog ikke en afgørelse, og vandforsyningen kan derfor ikke modsættes sig, at aftalen indgås. Såfremt vandforsyningen modsætter sig betaling af den aftalte erstatning, bør kommunen i stedet gennemføre beskyttelsesforanstaltningen med påbud eller forbud.

Vandforsyningen vil her få mulighed for at påklage erstatningsstørrelse til taksationskommissionen.

Hvis kommunen indgår en aftale med lodsejer om en økonomisk erstatning, skal kommunen sikre sig, at erstatningen kan indregnes i vandforsyningens takst. Kommunen skal som tilsynsmyndighed godkende vandforsyningernes takster. Kommunen skal ved godkendelsen alene udføre en legalitetskontrol. Legalitetskontrollen betyder at kommunen påser, at der i taksten ikke medtages udgifter, som der ikke er hjemmel til i vandforsyningslovens § 52 a, stk. 1.

Ovenstående bliver præciseret i vejledningen.

Præcisering af ekspropriation og aftale på ekspropriationslignende vilkår

KL foreslår, at det i vejledningen forklares, hvad forskellen er på ”ekspropriation” og ”aftale på ekspropriationslignende vilkår”. Dette har særlig betydning i forhold til hvem der skal betale for tinglysning af aftaler og påbud. Omkostningerne skal som udgangspunkt afholdes af lodsejer, dog skal omkostningerne til tinglysning afholdes af kommunen, hvis der er tale om ekspropriation.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Det fremgår af forarbejderne¹ til miljøbeskyttelseslovens § 24 a, at påbud og forbud efter bestemmelsen i almindelighed ikke vil udgøre ekspropriation efter grundlovens § 73, idet påbud og forbud efter § 24 a i almindelighed ikke medfører afståelse af et areal, men alene medfører en rådighedsindskrænkning i form af et påbud eller forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider.

Erstatninger for påbud og forbud efter miljøbeskyttelsesloven er skattefri. Erstatninger ifm. frivillige aftaler er som udgangspunkt ikke skattefri. Erstatningen kan dog være skattefri, hvis aftalen indgås på ekspropriationslignende vilkår. Dette forudsætter, at kommunen gennem en byrådsbeslutning har udvist vilje til at udstede påbud eller forbud, hvis ikke der inden for de fastsatte frister er indgået en frivillig aftale.

Forskellen på ekspropriation og ekspropriationslignende vilkår vil blive uddybet i vejledningen.

Varig beskyttelse efter nedlæggelse af en boring

KL foreslår, at det fremgår mere tydeligt, hvorfor beskyttelsen af arealer inden for BNBO skal være varig.

Landbrug og Fødevarer ønsker præciseret om det kan være rigtigt, at kommunen skal sørge for at en tinglysning bortfalder såfremt et påbud bortfalder, mens en beskyttelse er varig, hvis en boring sløjfes.

Dansk Planteværn er uforstående over for, at jord ikke kan tages i drift på ny, hvis en boring sløjfes.

Favrskov Kommune mener, at det bør være muligt at ophæve restriktioner på et areal, hvis påtaleberettigede er enige.

Bæredygtigt Landbrug mener, at der mangler en begrundelse for, hvorfor restriktionerne skal opretholdes, såfremt boringen på et senere tidspunkt bliver sløjfet.

¹ Lovforslag som fremsat nr. 123 af 29. februar 2024 om ændring af lov om vandforsyning m.v. og lov om miljøbeskyttelse (Målrettet indsats for boringsnære beskyttelsesområder og forholdet til beskyttelseszonen på 25 meter omkring vandboringer) – bemærkninger til § 2, nr. 2.

Danske Vandværker undrer sig over, at de aftalte restriktioner skal være varige, og at der ikke er mulighed for at indgå midlertidige aftaler.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Erstatninger efter miljøbeskyttelseslovens § 24 a og vandforsyningslovens § 13 f skal udbetales som éngangsbeløb, når restriktionerne skal efterkommes.

Hvis restriktionerne på arealerne gøres midlertidige, vil erstatningsudbetalingen være i strid med EU's statsstøtteregler. Dette åbner dermed ikke mulighed for at ophæve en restriktion, der er udbetalt erstatning for.

Hvis et påbud eller forbud underkendes ved Miljø- og Fødevareklagenævnet eller domstolene, skal påbuddet/forbuddet trækkes tilbage og tinglysningen aflyses.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i vejledningen.

Økologisk drift, præcisering af påbuddet og erstatningen

KL, Horsens Kommune og Odsherred Kommune ønsker oplyst efter hvilken bestemmelse der skal indføres restriktioner for økologiske jordbrugere, og om der skal gives påbud om fortsat økologisk drift. Det ønskes oplyst, hvordan erstatningsberegningen er ved fortsat økologisk drift.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Ved indførelsen af miljøbeskyttelseslovens § 24 a er det blevet præciseret, at indsats mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider ikke kan vurderes som ikke nødvendig, blot fordi arealet dyrkes økologisk.

Kommunerne har ikke pligt til at genoptage allerede afsluttede risikovurderinger. Præciseringen skal anvendes ved risikovurderingen af nye BNBO'er eller ved ændring af afgrænsning af eksisterende BNBO'er.

Præciseringen er foretaget for at sikre, at der ikke sker forskelsbehandling mellem konventionelle jordbrugere og økologiske jordbrugere. Den økologiske jordbruger vil ikke lide et direkte tab idet driften ikke skal omlægges, men der vil være et tab i form af reduceret jordværdi i forbindelse med et eventuelt salg, idet jorden ikke vil kunne dyrkes konventionelt. Økologiske jordbrugere skal derfor også tilbydes en frivillig aftale eller modtage et påbud eller forbud om ikke at anvende pesticider erhvervsmæssigt, inkl. erstatning.

Udgangspunktet er fortsat fuldstændig erstatning. Erstatningen til den økologiske jordbruger skal baseres på den forventede reducerede jordpris i forbindelse med et evt. salg.

Miljøstyrelsen bemærker, at beskyttelsesindsats skal iværksættes, hvis BNBO er blevet vurderet som sårbart overfor erhvervsmæssig anvendelse af pesticider.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i vejledningen.

Hvordan fastlægges erstatning ved frivillige aftaler eller påbud/forbud?

KL mener ikke, at det er alle aftaler, der skal godkendes af kommunalbestyrelsen, idet der efter KLs opfattelse i § 13 d i Miljøbeskyttelsesloven kun er hjemmel til at kræve, at en frivillige aftale skal godkendes af kommune.

Danske Vandværker gør opmærksom på, at det kan være svært for vandforsyninger at afgøre om "hvile i sig selv princippet" i en aftale er overholdt, dvs. om erstatningen er nødvendig og hensigtsmæssig i for grundvandsbeskyttelse og dermed kan indeholdes i vandforsyningens takst, jf. vandforsyningslovens § 52 a, stk. 1.

DANVA spørger ind til, hvordan vandforsyningerne skal forholde sig til frivillige aftaler indgået mellem kommunen eller vandsamarbejdet og lodsejer uden indblanding af vandforsyningen, når vandforsyningen synes at erstatningen er urimelig.

Ålborg Kommune spørger, om vandværkerne skal gennemføre beskyttelse i BNBO selv om de ikke har en eksisterende opsparing til at dække erstatningen? Ålborg Kommune spørger også om, hvordan en eventuel tilbagebetaling af erstatningen skal foregå, i det tilfælde af taksationskommissionen finder, at der er udbetalt for meget erstatning.

Landbrug og Fødevarer og Danske Vandværker mener, at det er nødvendigt at staten forbedrer vejledningens ramme for, hvordan kommunerne fastlægger erstatningsniveauerne, så det nemmere og hurtigere kan opnås enighed mellem parterne.

Miljøstyrelsen bemærkninger:

De frivillige aftaler, der er indgået efter § 13 d i vandforsyningslovens, skal godkendes af kommunen. I bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at administrationen efter vandforsyningslovens § 13 f i store træk vil følge samme systematik som anvendes ved administrationen af den gældende § 13 d. Kommunalbestyrelsen vil derfor fortsat skulle godkende indholdet af aftalerne truffet efter § 13 f for at sikre, at den tilbudte aftale opfylder lovens krav. Kommunen skal ved godkendelsen alene udføre en legalitetskontrol. Legalitetskontrollen betyder at kommunen påser, at den aftalte erstatning vil kunne indregnes i vandforsyningens takst, jf. vandforsyningslovens § 52 a, stk. 1.

Hvis kommunalbestyrelsen indgår en aftale med en lodsejer, vil den almene vandforsyning skulle høres om størrelsen af det beløb, der tilkommer ejeren eller indehaveren af andre rettigheder over ejendommen, jf. vandforsyningslovens § 13 f, stk. 1. Høringen af vandforsyningen i tilfælde, hvor kommunen indgår aftalen, er begrundet i, at kommunen efterfølgende kan påbyde vandforsyningen at betale erstatning til lodsejeren. Det understreges, at vandforsyningerne kun vil være forpligtet til at betale de udgifter, som er nødvendige af hensyn til drikkevandsbeskyttelsen, og som vandforsyningens forbrugere har fordel af. Omkostninger, der ikke er nødvendige og hensigtsmæssige i forhold til

grundvandsbeskyttelsen, afholdes af kommunen, dvs. kommunen betaler de omkostninger, som vandforsyningen ikke kan dække via sine takster. Såfremt vandforsyningen modsætter sig betaling af den aftalte erstatning, bør kommunen i stedet gennemføre beskyttelsesforanstaltningen med påbud eller forbud. Vandforsyningen vil her få mulighed for at påklage erstatningsstørrelse til taksationskommissionen.

I de tilfælde, hvor et vandsamarbejde indgår aftalen på en vandforsynings vegne, bør vandforsyningen stadig inddrages. Rollefordelingen i et vandsamarbejde afhænger dog af den konkrete udformning af vandsamarbejdets vedtægter.

Det er en forudsætning for erstatningsudbetalingen at udgiften betales af vandforsyningen. Vandforsyningerne skal derfor dække deres omkostninger via vandtaksten.

Hvis en erstatning bliver indbragt for taksationskommissionen skal efterregulering af erstatningsbeløbet ske enten ved tilbagebetaling eller efterbetaling til grundejer.

Selve fastlæggelsen af erstatningens størrelse afhænger af mange parametre, såsom hvilke restriktioner grundejer bliver pålagt, jordprisen i den pågældende kommune, og af hvilke restriktioner, der bliver pålagt eventuelt arronderede arealer m.m.

Bemærkningerne giver anledning til mindre ændringer i vejledningen.

Ringforbindelser

KL, Danske Vandværker og HOFOR bemærker, at vejledningen angiver ringforbindelse til et større og bedre fungerende vandværk, som en indsats f.s.v.a. andre trusler end truslen for grundvandet fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider. KL mener ikke, at dette er i tråd med lovbemærkningerne, der angiver at formålet med indsatsen er varig beskyttelse mod en evt. trussel fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider, også i de tilfælde, hvor boringen ophører.

Danske Vandværker er ”grundlæggende uenige” i, at ringforbindelser skal indgå i risikovurderingen i forbindelse med indsatsbehov i BNBO. I stedet anser Danske Vandværker ringforbindelser som en nødforsyningsmulighed, der udelukkende er et beredskabsэлемент.

HOFOR læser af vejledningen, at kommunerne ikke behøver gennemføre en indsats, hvis der er ringforbindelse. HOFOR finder at dette er uhensigtsmæssigt.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Kommunerne har metodefrihed i forbindelse med risikovurderingen af BNBO. Det er således kommunen, der vurderer hvornår der er behov for en indsats mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider. BNBO-reglerne stiller udelukkende krav til, at der skal risikovurderes inden for BNBO f.s.v.a. erhvervsmæssig anvendelse af pesticider og at indsatsen som et minimum skal medføre en varig sikring af pesticidfri drift.

På baggrund af høringssvaret præciseres vejledningens afsnit 2.5. Bemærkningen om ringforbindelser vil ikke længere fremgå af teksten. I stedet kan henvises til vejledningens afsnit 2.4.1 "Risikoestimering", hvor det under "konsekvens" er beskrevet, hvorledes mulighed for alternative kilder til vand kan indgå i vurderingen.

Omkostningsfordeling mellem parter i forbindelse med taksationssager

Af KL og Landbrug og Fødevarer høringssvar fremgår, at metoden til at fordele udgifter i forbindelse med taksationssagerne ikke er beskrevet godt nok.

Miljøstyrelsen bemærkninger:

Fordelingen fremgår af bemærkninger til lovforslag om ændring af lov om vandforsyning (29. februar 2024) og er blevet præciseret i vejledningen.

Hvornår har kommunen forsøgt at indgå en frivillig aftale?

Danske Vandværker spørger om hvad der skal til, for at en frivillig aftale er forsøgt indgået, og at disse oplysninger bør fremgå af vejledningen.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Det er en forudsætning for at udstede påbud eller forbud, at frivillig aftale er forsøgt indgået. Det er uden betydning, om det er vandforsyningen eller kommunen, der har forsøgt at indgå aftale. Kommunen skal blot sikre sig, at aftale er forsøgt indgået, inden påbud eller forbud varsles.

Aftale er forsøgt indgået, hvis der foreligger et skriftligt aftaetilbud, der ikke er accepteret af lodsejer. Aftale kan også være forsøgt indgået, hvis der foreligger en klar tilkendegivelse fra lodsejer om, at vedkommende ikke ønsker en frivillig aftale.

Kommunen bør dokumentere de enkelte skridt i forhandlingsprocessen, så kommunen kan dokumentere, at en aftale om frivillig beskyttelsesindsats er forsøgt indgået.

Der tilføjes et afsnit i vejledningen om ovenstående.

Der savnes en definition af påbud/forbud

Horsens Kommune ønsker, at der i vejledningen gøres tydeligt, hvad der er forskellen mellem påbud og forbud, så kommunens afgørelser anvender den korrekte ordlyd.

Miljøstyrelsen bemærkninger:

Påbud anvendes, når der skal etableres en handlepligt for adressaten. I dette tilfælde vil et påbud skulle anvendes, når lodsejer skal ophøre med at anvende pesticider erhvervsmæssigt i BNBO.

Forbud anvendes som et retsmiddel, der forhindrer at adressaten i at foretage bestemte handlinger. I en situation, hvor der ikke anvendes pesticider erhvervsmæssigt i et BNBO, vil et forbud skulle anvendes, når man vil forhindre, at der fremadrettet anvendes pesticider erhvervsmæssigt i BNBO. Forbud kan derfor anvendes til at bevare en tilstand, hvor der ikke sprøjtes i BNBO.

I Miljøbeskyttelseslovens § 26 a anvendes begrebet ”pålægge rådighedsindskrænkning”. Dette skal forstås synonymt med anvendelse af påbud og forbud.

Vejledningen vil blive tilrettet jf. ovenstående.

Forhold til skattestyrelsens regler, byrådets påbudsvilje og krav til anmodning om skattefritagelse

Byrådets påbudsvilje

KL nævner i deres høringssvar, at det er ulogisk, at kommunen skal udtrykke vilje til at meddele påbud i sager efter §24 a i miljøbeskyttelsesloven, eftersom der jf. regelsættet *skal* gives påbud, hvis det ikke er muligt at indgå en frivillig aftale.

Landbrug og Fødevarer mener, at den administrative byrde, som kommuner har i forhold til at behandle sager vedr. ekspropriation, er unødvendig, da der lovmæssigt er krav om påbud.

Hurtigere sagsbehandling i forbindelse med indhentning af anmodning om skattefritagelse

Danske Vandværker, Ålborg Kommune og Horsens Kommune gør opmærksom på, at lange sagsbehandlingstider ved Skattestyrelsen gør det svært at nå de frister, der er angivet i bekendtgørelserne.

DANVA spørger ind til, om det er muligt at tilføje anbefalinger i vejledningen, der kan optimere processen, så dialogen med Skattestyrelsen ikke medvirker til en unødigt lang proces.

Miljøstyrelsen bemærkninger:

Skattestyrelsen er myndighed hvad angår indholdet af en anmodning om skattefritagelse.

Skattestyrelsen oplyser, at såfremt der ønskes indhentet en udtalelse om skattefritagelse inden en frivillig aftale indgås, skal kommunen udtrykke påbudsvilje gennem en byrådsbeslutning. Byrådets påbudsvilje skal udtrykkes specifikt efter de bestemmelser kommunen kan og vil anvende til at give påbud eller forbud. Efter de nye regler vil påbudsviljen ofte være efter § 24 a. Kommunen kan alternativt give et påbud efter § 24 i miljøbeskyttelsesloven. Skal der opnås skattefritagelse kræver det, at der foreligger en byrådsbeslutning om påbudsvilje efter denne specifikke hjemmel. I givet fald kan de fordele, der følger af et påbud efter § 24 a i miljøbeskyttelsesloven, ikke opnås, fx krav om tinglysning.

Miljøstyrelsen er i løbende dialog med Skattestyrelsen for at følge udviklingen i sagsbehandlingstiden for anmodninger om skattefritagelse i BNBO sager.

Præcisering af regler omkring den fremadrettede håndtering af 25 m beskyttelseszonen omkring almene vandforsyningsboringer.

Horsens Kommune ønsker oplyst, om det ved påbud efter § 24 a i miljøbeskyttelsesloven er hele 25 meter zonen, der ophæves, eller om det er muligt kun at ophæve beskyttelsen for dele af beskyttelseszonen?

Danske Vandværker mener, at 25 m zonen ikke bør medregnes i BNBO arealet, for at sikre, at lodsejer ikke bliver dobbelt kompenseret.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Der har været tvivl om, hvorvidt man kunne lade påbud og forbud for BNBO gælde fra 25 meter fra en boring for at bevare 25 meter beskyttelseszonen. Ifølge miljøbeskyttelseslovens § 21 b, stk. 2 ophæves 25 meter zonen, hvis der er udstedt et påbud eller nedlagt et forbud, som er gældende længere væk end 10 meter fra boringen, og som indebærer en tilsvarende rådighedsindskrænkning som 25 meter zonen. Ud fra bestemmelsens ordlyd vil 25 meter zonen derfor blive ophævet, hvis der udstedes påbud eller forbud for BNBO, når BNBO er større end 25 m zonen. Ønskes rådighedsindskrænkningen i 25 meter zonen bevaret, må påbud eller forbud efter § 24 a suppleres med et forbud efter § 24 mod dyrkning og gødsning, f.eks. inden for den tidligere 25 m zone.

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at 25 meter zonen alene ophæves for det areal, som omfattes af påbud eller forbud.

Det bemærkes, at det kun er påbud eller forbud, der kan ophæve 25 meter zonen. 25 meter zonen bevares således ved frivillige aftaler.

Ved erstatningsfastsættelsen i forbindelse med de frivillige aftaler skal der tages højde for, om ejer eller rettighedshaver har mulighed for at få godtgørelse for 25 meter zonen. Det bemærkes, at det ikke er alle lodsejere, der vil være berettiget til en godtgørelse for 25 meter zonen. Godtgørelsen udbetales kun til ejere af jordstykker, hvorpå boringen er beliggende. Hvis den almene vandforsyning ejer jordstykket, hvor boringen ligger, udbetales godtgørelsen til den grundejer, som ejer det største areal, der er omfattet af 25 meter zonen.

Afsnittet om forholdet til 25 meter zonen tilpasses på baggrund af ovenstående.

Restriktioner uden for BNBO

Favrskov Kommune mener, at det bør præciseres at § 24 a kun kan anvendes inden for BNBO.

KL, Odense Kommune og Odsherred Kommune mener, at der bør præciseres om de arronderede arealer indgår i § 24 a påbuddet, og ønsker tydeliggjort, om der er hjemmel til at pålægge restriktioner i de arronderede arealer.

HOFOR mener, at det bør skrives ind i selve vejledningen side 31 (før underretning) og side 32 at "I sådanne tilfælde kan det aftales, at restarealer uden for BNBO også bliver omfattet af aftalen, med samme restriktioner for arealanvendelsen".

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Anvendelsen af vandforsyningslovens § 13 f og miljøbeskyttelseslovens § 24 a er begrænset til BNBO.

Aftaler, påbud og forbud uden for BNBO skal derfor have ophæng i andet end i VFL § 13 f og MBL § 24 a. Ophængen kan være vandforsyningslovens § 13 d, miljøbeskyttelseslovens §§ 26 a og 24, samt aftaler på ulovhjemlet grundlag. Der henvises til vejledningens afsnit 3.2.

Pesticidfri drift vs konventionel drift

Bæredygtigt Landbrug, Dansk Planteværn og Landbrug og Fødevarer bemærker i deres høringssvar, at BNBO-reguleringen har fokus på pesticider til konventionelt brug.

Bæredygtigt Landbrug mener, at dette fokus er for ensidigt i forhold til andre kilder og stoffer, der kunne være behov for en indsats imod. Bæredygtigt Landbrug nævner i den forbindelse industrikemikalier, spildevand, biocider og naturlige giftstoffer.

Dansk Planteværn finder, at definitionen af *pesticidfri drift* i BNBO bekendtgørelserne er uklar. Endvidere anfægter Dansk Planteværn at pesticider godkendt til økologisk drift også er godkendt til konventionel drift.

Landbrug og Fødevarer finder, at formuleringen i vejledningen skal skærpes, så økologiske arealer skal risikovurderes på lige fod med øvrige arealer.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Vejledningen præciseres omkring definitionen af 'pesticidfri drift'. Det fremgår nu tydeligt af vejledningen, at pesticidfri drift medfører, at der ikke kan anvendes pesticider godkendt til konventionel drift. Pesticider godkendt til økologisk drift kan fortsat anvendes i pesticidfri drift, såfremt de indgår i en økologisk produktion efter anvisningerne i den til enhver tid gældende økologiforordning² og retningslinjerne i vejledningen om økologisk jordbrugsproduktion.

Miljøstyrelsen præciserer ligeledes vejledningen omkring krav om risikovurdering af økologiske arealer, så det tydeligt fremgår, at arealer drevet økologisk, hvor overgangen til konventionelt landbrug er sandsynlig og mulig, skal risikovurderes f.s.v.a. truslen fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider.

²Nu gældende: EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) 2018/848 af 30. maj 2018 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 834/2007.

Præcisering af, hvornår en risikovurderingen viser, at en indsats er nødvendig

Roskilde Kommune efterspørger i deres høringssvar præcisering af, hvornår en risikovurdering, herunder særligt sandsynlighed gange konsekvens i vejledningens afsnit 2.4.2, resulterer i, at indsats er nødvendig.

Odsherred Kommune spørger ligeledes ind til, om der findes en bagatelgrænse for hvornår der skal udstedes påbud, selvom risikovurderingen viser, at der risiko for forurening.

KL efterlyser en bagatelgrænse for, hvornår der kræves en indsats mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider fx hvis et BNBO-areal på en matrikel, som er beliggende længst væk fra boringen, kun udgør 4 % af hele BNBO-arealet. Der må efter KLs opfattelse være tilfældet, hvor arbejdet overstiger effekten af resultatet.

KL mener også, at det ikke fremgår af vejledningens afsnit 2.4.1, hvilke bestemmelser ændring af arealanvendelsen kan vurderes efter, eller hvilke bestemmelser, der kan gives påbud eller forbud efter.

Miljøstyrelsens bemærkning:

Der kan ikke vejledes generelt om, hvor stor en risiko der kan accepteres omkring de konkrete boringer. Det er kommunen, der under hensyntagen til BNBO-lovgivningens formål vurderer størrelsen af den acceptable risiko for grundvandet. Vejledningens afsnit 2.4.2 samt figurtekst til figur 2.5 er præciseret.

Miljøstyrelsen kan ikke fastsætte en generel bagatelgrænse for, hvornår balancen mellem arbejdet med og konsekvenserne af en indsats tipper i forhold til indsatsens effekt. Indsatsen skal dog som minimum sikre varig pesticidfri drift. Dette princip kan ikke fraviges. For øvrige trusler kan kommunen selv vælge indsatsen.

Det kan i forbindelse med risikovurderingen være relevant at tage hensyn til oplagte eller allerede kendte, fremtidige arealanvendelsesændringer. Det præciseres i vejledningen, at vurdering af fremtidig arealanvendelse både kan være aktuel i forholdt til erhvervsmæssig anvendelse af pesticider samt ift. øvrige kilder.

Kommunernes frie metodevalg i risikovurderingerne

Bæredygtigt Landbrug bemærker i deres høringssvar, at det er et juridisk problem, at metoden og indholdet af risikovurderingerne er op til den enkelte kommune, da dette giver forskelle i risikovurderingerne kommunerne imellem.

KL mener at lovbemærkningernes krav til risikovurderingen bør oplistes.

Aalborg Kommune udtrykker bekymring for, hvilken bevisbyrde der skal ligge til grund for risikovurderingen, således at afgørelserne er fyldestgørende.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen bemærker, at kommunerne, jf. BNBO-bekendtgørelsens § 2, har mulighed for at vurdere, hvornår erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for BNBO udgør en trussel for konkrete borer og for kommunens grundvandsressource som helhed.

Det vil i forbindelse med klagesager være klagenævnet og domstolene, der afgør, hvornår en risikovurdering er fyldestgørende.

Miljøstyrelsen har undersøgt praksis i klagenævns- og domstolsafgørelser.

Undersøgelsen er afrapporteret på Miljøstyrelsens hjemmeside (<https://mst.dk/media/vbtb4w40/afrapportering-af-klagenavns-og-domstolsafgoerelser-i-kontekst-af-risikoanalyser-til-grundvands-og-drikkevandsbeskyttelse.pdf>).

I afsnit 2.4.1 er det beskrevet, at kommunen i en risikovurdering kan vælge f.eks. at kvantificere den forventede pesticidbelastning i et BNBO. I forlængelse heraf vil det være naturligt, at kommunen i konkrete tilfælde kan vurdere, at erhvervsmæssig anvendelse af pesticider ikke udgør en trussel, f.eks. med henvisning til omfanget af pesticidanvendelsen, herunder størrelsen af det sprøjtede areal.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i vejledningen.

Om risikovurdering af naturområder beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3

Horsens Kommune bemærker i deres høringsvar, at anvendelsen af termen ”naturområder” i vejledningens afsnit 2.3.1 er uklar og at vejledningen bør præcisere, at områder beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven ikke må sprøjtes, hvorfor forbud og påbud er overflødig.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Vejledningens afsnit 2.3.1 præciseres således at dette fremgår tydeligere, at der med ”naturområde” menes ikke-dyrkede områder, der ikke er beskyttet via naturbeskyttelseslovens § 3. Miljøstyrelsen er enig i, at § 3 natur ikke er sårbart over for pesticider, da der for områderne allerede er forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider.

Nyt udgangspunkt for risikovurderingen i nye vejledning

Aalborg Kommune og DANVA anfægter, at opgaven med risikovurderingen reelt er vendt om og således ændret sig i forhold til tidligere BNBO-bekendtgørelse fra at skulle bevise, at der ikke er en risiko for forurening til at kommunerne nu skal bevise, at der er en risiko for forurening.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

BNBO vejledningens afsnit om en anbefalet tilgang til risikovurdering er i høringsversionen blevet udbygget i forhold til BNBO-vejledningen fra 2. juni 2023. Justeringerne har særlig haft til hensigt i større omfang end tidligere at vejlede om risikovurdering som en proces i flere trin. Justeringen af

risikovurderingsafsnittet er således ikke sket på baggrund af ændrede lovgivningsmæssige krav til risikovurderingen.

Dog skal arealer med økologisk drift nu også risikovurderes i forhold til erhvervsmæssig anvendelse af pesticider for at vurdere, om en beskyttelsesindsats skal iværksættes.

I Bekendtgørelse nr. 1476 af den 17. december 2019” om vurdering af boringsnære beskyttelsesområder og indberetning” indeholdt i § 4 krav om underretning af Miljøstyrelsen om årsagen til, at kommunalbestyrelsen har besluttet ikke at iværksætte en indsats. Hermed var der alene tale om en underretningspligt. Dette er i de nye bestemmelser ændret til en indberetningspligt, jf. BNBO-bekendtgørelsens § 3.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i vejledningen.

Skal alle risikovurderinger af BNBO genbesøges?

Aalborg Kommune spørger, om alle risikovurderinger af BNBO skal genbesøges efter de nye retningslinjer for risikovurdering i vejledningen.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

BNBO-vejledningens anbefaling til risikovurdering gælder udelukkende nye BNBO eller BNBO med ændret areal.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i vejledningen.

Vejledning om risikovurdering ift. alle kilder til forurening vs vejledning om risikovurdering af erhvervsmæssig anvendelse af pesticider

DANVA og Danske Regioner anfægter i høringssvar formålet med afsnittet om risikovurdering i vejledningen, idet de mener, at vejledning adresserer alle trusler i BNBO i en situation, hvor den ny BNBO-lovgivningen kun forpligter kommunen til at vurdere risikoen fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider.

KL mener, at det ikke fremgår tydeligt af vejledningens afsnit 2.3.2 og 2.3.3, at der ikke er pligt at risikovurdere øvrige kilder til forurening ud over erhvervsmæssig anvendelse af pesticider.

Aalborg Kommune spørger til, hvordan kommunerne skal forholde sig til gennemførelse af beskyttelse overfor erhvervsmæssig anvendelse af pesticider, hvis der er andre risici der ikke kan fjernes?

Miljøstyrelsens bemærkninger:

BNBO vejledningen er en generel vejledning om grundvandsbeskyttelsen i BNBO. Vejledningen gennemgår således alle indsatsmuligheder jf. §§ 24, 24 a og 26 a. Derfor gennemgår vejledningen, på linje med tidligere vejledninger om BNBO, risikovurdering af andre aktiviteter end erhvervsmæssig anvendelse af pesticider.

Kommunerne er forpligtiget til at sikre varig beskyttelse mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for et BNBO, hvis kommunen vurderer at erhvervsmæssig anvendelse af pesticider udgør en trussel for den konkrete boring eller for vandforsyningen i kommunen som helhed.

Det er ikke Miljøstyrelsens opfattelse, at en kommune kan undlade at sikre en varig beskyttelse mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider alene af den grund, at andre forureningskilder også kan risikere at forurene boringen. Det er dog samtidig Miljøstyrelsens opfattelse, at kommunen i forbindelse med risikovurderingen af BNBO kan vurdere, at en indsats kan undlades, hvis en boring forventes at blive lukket inden for en korter årrække (3-5 år).

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i vejledningen.

Tinglysning

Horsens Kommune og KL ønsker, at det tilføjes til vejledningen, hvordan man håndterer beskyttelse med en kombination af bestemmelser, da nogle har opsættende virkning ved klage og andre kan blive tinglyst med prioritet forud for rettigheder i ejendommen.

KL og Hedensted Kommune bemærker, at omkostningerne ved tinglysning kan være store set i forhold til den erstatning, der udbetales, og at dette særligt gør sig gældende, hvis man skal betale for at kunne tinglyse med prioritet forud for andre rettigheder i ejendommen.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Det kan give vanskeligheder i forhold til tinglysningen, hvis der i samme afgørelse gives påbud/forbud efter miljøbeskyttelseslovens § 24 a og påbud/forbud efter lovens § 24 eller 26 a. En klage over rådighedsindskrænkningen efter miljøbeskyttelsesloven § 24 a har ikke opsættende virkning, mens der er opsættende virkning ved en klage over rådighedsindskrænkninger fastsat efter miljøbeskyttelseslovens § 24 og § 26 a. Er der klaget over afgørelsen, kan tinglysningen blive afvist, da dele af rådighedsindskrænkningerne ikke er gældende indtil en klage over afgørelser efter miljøbeskyttelseslovens §§ 24 og 26a er afgjort.

For at løse denne problemstilling anbefales det at udarbejde to afgørelser, der kan tinglyses hver for sig, dvs. en afgørelse efter miljøbeskyttelseslovens § 24 a og en afgørelse efter miljøbeskyttelseslovens §§ 24 eller 26 a.

Det følger af lovforarbejderne³ til både vandforsyningslovens § 13 f, stk. 3, og miljøbeskyttelseslovens § 24 a, stk. 3, at tinglysningsafgiften vil kunne indregnes i erstatningen eller compensationen, så grundejer kan blive kompenseret for pligten til at betale for tinglysning af aftale eller påbud/forbud.

³ Lovforslag som fremsat nr. 123 af 29. februar 2024 om ændring af lov om vandforsyning m.v. og lov om miljøbeskyttelse (Målrettet indsats for boringsnære beskyttelsesområder og forholdet til beskyttelseszonen på 25 meter omkring vandboringer) – bemærkninger til § 1, nr. 1 og § 2, nr. 2.

Ovenstående vil blive præciseret i vejledningen.

Risiko for nedsvivning af stoffer til indvindingsfiltre i BNBO

KL bemærker, at det ikke fremgår tydeligt af vejledningen, om et forurenende stof inden for BNBO altid vil nå boringens indvindingsfilter.

HOFOR bemærker, at vejledningen bør ændres, så det fremgår, at det ikke er "om" en forurening når indvindingsfilteret, men "hvornår".

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Det præciseres i vejledningen, at grundvand, der dannes inden for BNBO potentielt kan, men ikke nødvendigvis vil, ende i en almen vandforsynings indvindingsfilter. Hvorvidt forurenede stoffer føres med vandet vil afhænge af de geologiske og hydrologiske forhold, samt jordens og stoffernes kemiske og biologiske egenskaber.

Indberetning af status for BNBO og af indgåede aftaler

Odsherred Kommune og KL gør opmærksom på, at den digitale indberetning bør muliggøre indberetning på matrikelniveau og efter markkortnummer.

KL gør også opmærksom på, at vejledningens kapitel 4 med fordel kan opdateres med de nye tiltag omkring elektronisk indberetning af risiko samt henviser til opdaterede vejledninger på DAI. Ydermere fremgår det ikke tydeligt, at restriktioner mod øvrige aktiviteter indenfor BNBO også kan indberettes.

Horsens Kommune ønsker præciseret, om kommunerne skal revidere deres risikovurderinger og indberetning af status for BNBO idet der efter kommunens opfattelse er ændret på definitionen af hvilke arealanvendelser, der i henhold til vejledningen er varigt beskyttet.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Den digitale indberetning ang. status for BNBO i datasættet "Kommunernes status på boringsnære beskyttelsesområder (BNBO)" foregår på BNBO-niveau.

Tinglyste aftaler og påbud/forbud skal indberettes i datasættet "Tinglyste aftaler om grundvandsbeskyttelse". I dette datasæt er det muligt at indberette på matrikelniveau eller efter andre brugsgrænser.

Ved sammenligning af de to datasæt er det dermed muligt at se, inden for hvilke konkrete arealer i BNBO, der er tinglyste aftaler om grundvandsbeskyttelse samt hvilken type tinglyst aftale, der er tale om.

BNBO-vejledningen var før høringen opdateret med nye tiltag for elektronisk indberetning samt med henvisning til vejledninger til indberetning til ArealEditering. Det er muligt at indberette restriktioner, der relaterer sig til tinglyste aftalearealer over for hhv. pesticider og kvælstof eller begge dele, der er

indgået som frivillige aftaler eller påbud og forbud efter miljøbeskyttelseslovens §§ 24, 24 a eller 26 a samt opkøb af jord. Dette præciseres i vejledningen.

Det præciseres ligeledes, at kommunerne ikke skal genbesøge alle tidligere gennemgåede og indberettede BNBO. Forpligtelsen til at lave en ny indberetning gælder for nye BNBO. Ved nye BNBO forstås både BNBO til nyetablerede borer og samt genberegnete BNBO. Såfremt kommunen vurderer, at der er behov for at genbesøge risikovurderingen, kan dette ligeledes give anledning til en ny indberetning.

Tilsyn

KL ønsker tilføjet et afsnit om tilsyn med, at påbud bliver efterkommet, og eventuelt en beskrivelse af muligheder for håndhævelse såfremt et påbud/forbud ikke bliver efterkommet.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Kommunen er tilsynsmyndighed og fører tilsyn med at påbud og forbud overholdes. Hvis kommunen konstaterer, at påbud eller forbud ikke overholdes, skal kommunen håndhæve påbuddet eller forbuddet. Dette gøres ved at indskærpe påbud eller forbud for lodsejer, og hvis lodsejer fortsat ikke overholder påbud eller forbud, anmelde overtrædelsen til politiet.

Ved frivillige aftaler fører aftaleparterne tilsyn med, at aftalen overholdes. Manglende overholdelse kan indbringes for domstolene ved civilt søgsmål.

Der vil blive tilføjet et kort afsnit i vejledningen om tilsyn. Afsnittet vil være overordnet og henviser til håndhævelsesvejledningen for mere konkret vejledning.

Taksationskommissionernes behandling af klager

HOFOR bemærker i deres høringssvar, at brugen af ordet kompensation forvirrer læseren.

Danske Vandværker bemærker, at vandforsyningerne ikke kan klage over erstatningens størrelse ved en kommunal BNBO afgørelse.

KL bemærker, at der er truffet aftaler om, at åstedsforretninger ikke bør indgå i BNBO taksationssagerne.

Landbrug og Fødevarer efterlyser vejledning om, hvilke oplysninger lodsejer skal bidrage med ved indsendelse af en klage til overtaksationskommissionerne. Landbrug og Fødevarer ønsker en bedre beskrivelse af omkostningsfordelingen i forbindelse med taksationssager.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Vejledningens ordlyd ændres fra ”kompensation” til ”erstatning”, og det fremhæves hvem der er klageberettigede ved de forskellige kendelser.

Åstedsforretninger tages ud af beskrivelsen om taksationssager.

Kommunen har ikke klageadgang til de afgørelser de selv skriver, det er en fejl og det er blevet rettet i vejledningen.

Det er taksationsmyndighederne der vejleder lodsejer, når sager sendes videre til overtaksationskommissionerne.

Omkostningsfordelingen mellem de forskellige parter i forbindelse med taksationssagerne præciseres i vejledningen.

Referenceliste

HOFOR ønsker indskrevet en referenceliste.

Miljøstyrelsen bemærkninger:

En referenceliste indarbejdes som bilag 6 i vejledningen.

Øvrige bemærkninger:

HOFOR

HOFOR har i deres høringssvar angivet en række forslag til tekstnære rettelser i afsnit 2.6, herunder, at der er afsnit fra den seneste BNBO-vejledning, som bør videreføres i den nye BNBO-vejledning. HOFOR bemærker endvidere, at de tidligere i høringssvar til bekendtgørelse om udpegning af drikkevandsressourcer har påpeget, at BNBO ikke bør tages ud af udpegningsbekendtgørelsen, før der er udpeget nye.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Hovedparten af HOFOR's forslag til tekstnære rettelser til afsnit 2.6 tages til efterretning.

Når almene vandindvindingsboringer sløjfes, udgår tilhørende BNBO som udgangspunkt ved næstkommende udpegningsbekendtgørelse. En del af bekendtgørelsens høringmateriale er en liste over BNBO til sløjfede boringer, som ikke udpeges efter høring, medmindre den pågældende kommune retter henvendelse om, at dette er en fejl, og at boringen fortsat anvendes til almen vandforsyning. Såfremt kommunen orienterer om, at boringen er under renovering, eller der er etableret en erstatningsboring, vil det bero på en konkret vurdering, om BNBO udgår eller udpeges, indtil et nyt BNBO er afgrænset. I Miljøstyrelsens vurdering indgår bl.a. om der indvindes fra samme magasin, om der er væsentlige ændringer i den tilladte indvindingsmængde og om boringen er placeret tæt på den tidligere boring.

Roskilde Kommune

Roskilde Kommune efterspørger en præcisering af, hvilke geologiske og hydrologiske forhold der udgør en risiko, hvordan pesticider og

nedbrydningsprodukter opfører sig i jord og vand, samt hvilke og hvor mange data, der skal anvendes i forbindelse med risikovurderingerne.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen mener, at en risikovurdering kræver, at flere parametre ses i samspil med hinanden, og vejleder derfor ikke mere konkret om de enkelte parametre. Risikovurderingen vil endvidere afhænge af hvilken risikoaccept, den enkelte kommune politisk ønsker. Det er dermed også op til den enkelte kommune at vurdere, om datagrundlaget for risikovurderingen er tilstrækkeligt.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i vejledningen.

DANVA

DANVA bemærker, at både risikovurderings- og geologiafsnittet er generelt og ikke målrettet BNBO opgaven. DANVA anbefaler, at afsnittene renses for generelle betragtninger om grundvandsbeskyttelse og direkte målrettes BNBO opgaven. DANVA mener, at den eksisterende tekst med fordel kan anvendes i en vejledning om grundvandsbeskyttelse af større arealer. Ydermere bemærker DANVA, at driftsforhold også kan have betydning for afgrænsningen af BNBO. DANVA bemærker også, at hvis datagrundlaget for risikovurderingen ikke er fuldstændigt, må usikkerheden komme drikkevandet til gode.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

For at sikre en helhedsorienteret grundvandsbeskyttelse har Miljøstyrelsen besluttet, at BNBO-vejledningen fortsat skal vejlede generelt om risikovurdering af BNBO. Afgrænsning af BNBO er ikke relevant for høring af denne vejledning, der udelukkende relaterer sig til beskyttelse efter udpegning i udpegningsbekendtgørelsen.

Jf. vejledningens afsnit 2.1 og 2.7 er det op til den enkelte kommune at vurdere, om datagrundlaget er tilstrækkeligt samt politisk at fasttætte, hvornår en risiko er acceptabel.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i vejledningen.

Bæredygtigt Landbrug

Bæredygtigt Landbrug bemærker, at det er yderst mangelfuldt, at der i forhold til geologiske forhold ikke nævnes den nyeste viden, men Miljøstyrelsen fortsat kun henviser til ældre kilder. Bæredygtigt Landbrug bemærker, at der i Miljøstyrelsens udgivelse fra 2022 "Ancient Root Macropores and Fractures in Glacial till and Their Contribution to Pesticide Vulnerability of Groundwater in Low and High-ground Agricultural Landscape (PESTPORE2, Pesticide Research no. 207, 2022)" bliver sat spørgsmålstegn ved den udbredte opfattelse af, at grundvandsstrømning i sprækker er den afgørende hydrologiske faktor for sårbarheden af grundvand under moræneler.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Det nuværende afsnit omkring sammenhængen mellem sprækkeintensitet og geologisk dannelsehistorie samt kildehenvisningen bibeholdes i vejledningen, da

denne viden fortsat er aktuel. Den nye viden om, at rodkanaler fra forhistorisk skov også kan danne transportveje gennem dæklag tilføjes. Der tilføjes et nyt afsnit under "Særligt for pesticider og nedbrydningsprodukter", der opsummerer nuværende vidensgrundlag om sårbarhed for udvaskning af pesticider på lerjorde, herunder viden fra PESTPORE2.

Danske Regioner

Danske Regioner gør Miljøstyrelsen opmærksom på, at der ikke anvendes pesticider i forbindelse med råstofgravning, og at der således må være tale om en fejl, når vejledning i afsnit 1.1 oplyser, at det kan være relevant at vurdere råstofindvinding i forbindelse med anden anvendelse af pesticider end erhvervsmæssig.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsens medgiver at råstofindvinding i afsnit 1.1. er angivet i forkert kontekst.

Afsnittet præciseres.